

ภาคธุรกิจไทย

จะเติบโตได้ไกลแค่ไหน?

คอลัมน์แจ่งสี่เบี้ย

นสพ. กรุงเทพธุรกิจ

No.5/2023-14 Mar 2023

Picture credit: www.shutterstock

ผู้เขียน เกริกเกียรติ พรหมมินทร์ และรัตติยากร ลิ้มณตชัย /14 Mar 2023

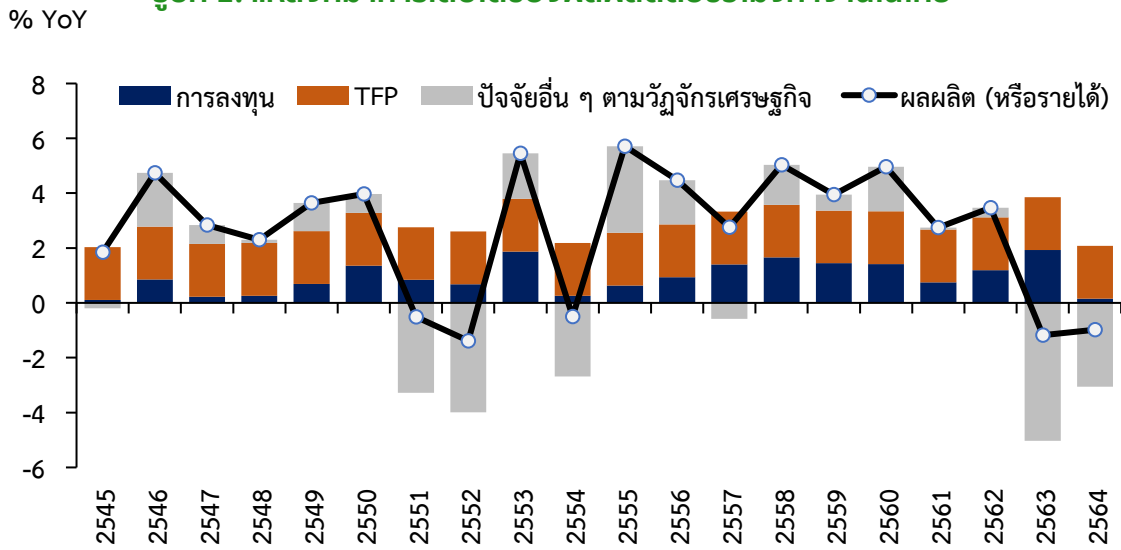
“Economic growth springs from better recipes, not just from more cooking” หรือการเติบโตทางเศรษฐกิจมาจากตำรับการปรุงอาหารที่ดีขึ้น ไม่ใช่เพียงการทำอาหารเพิ่ม คือ คำกล่าวของศาสตราจารย์พอล โรเมอร์ (ปี 2550) ที่อุปมาอุปไมยกิจกรรมการผลิตเหมือนการทำกับข้าวในครัวที่นำปัจจัยการผลิต เช่น พริก และเนื้อสัตว์ มาผ่านกระบวนการปรุงอาหารเพื่อให้ได้อาหารมื้ออร่อยที่มีมูลค่าสูงขึ้น ในเชิงเศรษฐกิจการสร้างผลผลิตขึ้นกับการใช้ปัจจัยการผลิตทั้งปัจจัยทุนและแรงงาน รวมทั้งการปรับปรุงกระบวนการผลิต ในการวัดว่าแต่ละประเทศใช้ปัจจัยการผลิตด้านแรงงานได้คุ้มค่าเพียงใด

หนึ่งในเครื่องชี้วัดที่นักเศรษฐศาสตร์นิยมใช้ คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ต่อชั่วโมงการทำงาน หรือเรียกว่า **ผลิตภาพแรงงาน (Labor productivity)** ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดที่สามารถเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ได้ โดยข้อมูลของ World bank ล่าสุดปี 2565 พบว่า GDP ต่อชั่วโมงทำงานของไทยอยู่ 15.1 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อชั่วโมง หรือประมาณ 521 บาทต่อชั่วโมง (อัตราแลกเปลี่ยน ณ สิ้นปี 2565 ที่ 34.5 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) และเป็นอันดับที่ 155 จากทั้งหมด 265 ประเทศ โดย GDP ต่อชั่วโมงทำงาน ขึ้นอยู่กับ**การลงทุน (Capital Deepening)** และ**ประสิทธิภาพการผลิต (Total Factor Productivity: TFP)** ซึ่งบทความนี้ต้องการตอบคำถามว่า แหล่งที่มาของการเติบโตของ GDP ต่อชั่วโมงการทำงานของไทยมาจากปัจจัยใด และแต่ละสาขารุรกิจมีการเติบโตของ TFP มากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถสรุปข้อค้นพบได้ ดังนี้

ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา GDP ต่อชั่วโมงทำงานของไทยเติบโตอยู่ที่ประมาณ 3% ซึ่งส่วนใหญ่มาจาก TFP จาก **รูปที่ 1** จะเห็นได้ว่า แหล่งที่มาของการขยายตัวของ GDP ต่อชั่วโมงทำงาน แบ่งเป็นส่วนที่มาจาก **1) ผลตอบแทนจากการลงทุน (Capital Deepening)** ประมาณ 1% (**แถบสีน้ำเงิน**) ถือว่าค่อนข้างน้อย เพราะประเทศไทยมีการลงทุนอยู่ในระดับต่ำมาเป็นเวลานาน สำหรับเหตุผลที่การลงทุนไทยจึงอยู่ในระดับต่ำ สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ที่บทความ **“เจาะลึกการลงทุนไทยใน 9 มิติ: ทำอย่างไรจึงจะพลิกฟื้นการลงทุนไทย”** ของ รปท.^[1] และจาก **2) การปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ (TFP)** ประมาณ

2 % (*แทบสัส*) ดังนั้น TFP จึงเป็นปัจจัยหลักในการผลักดัน GDP ต่อชั่วโมงทำงานของไทย และความเข้าใจ TFP ในแต่ละสาขาธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญ

รูปที่ 1: แหล่งที่มาการเติบโตของผลผลิตต่อชั่วโมงทำงานในไทย

ที่มา: สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดยผู้เขียน
หมายเหตุ: ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้นได้จากหลายปัจจัย เช่น ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การบริหารจัดการภายในองค์กร ภาวะเงินเฟ้อ รวมถึงคุณภาพแรงงานที่ดีขึ้น

จากการศึกษาพบว่า ศักยภาพของภาคธุรกิจในไทยมีความแตกต่างกันมาก โดยสาขาธุรกิจประมาณ 1 ใน 3 ของ GDP แทบไม่มีการเติบโตของ TFP (**ตารางที่ 1**) โดยกลุ่มสาขาธุรกิจที่ไม่มีการเติบโตของ TFP เช่น 1) ภาคเกษตรกรรมที่ผลผลิตต่อไร่โดยรวมไม่มีการเติบโตอย่างชัดเจน อีกทั้งปริมาณผลผลิตได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและโรคระบาดในสัตว์ 2) ธุรกิจสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่อยู่ในช่วงขาลงมาระยะหนึ่งแล้ว เนื่องจากค่าจ้างแรงงานปรับเพิ่มขึ้นเร็วกว่าผลิตภาพแรงงาน ขณะที่การลงทุนและการพัฒนาเทคโนโลยีที่ไม่เพียงพอ ทำให้มีการย้ายฐานการผลิตออกจากประเทศไทย 3) ธุรกิจสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ปัจจุบันไทย ยังเน้นการรับจ้างประกอบสินค้าที่ปลายน้ำ รวมถึงผลิตสินค้าที่ใกล้เคียงความนิยม เช่น ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ (HDD) และ 4) การบริการสาธารณสุขปทัศ เป็นธุรกิจที่มีผู้ผลิตน้อยราย ทำให้ไม่มีแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อแข่งขันกับผู้ให้บริการรายอื่น

ตารางที่ 1 : ผลการศึกษาในกลุ่มสาขาธุรกิจจำแนกตามประสิทธิภาพการผลิต (TFP)

มีการเติบโตของ TFP (50% ของ GDP ไทย)	ภาคการค้า (16.3%), การผลิตยานยนต์ (9.7%), การขนส่งและ ICT (8.4%), การศึกษา (4.0%), การก่อสร้าง (2.5%), ภาคอสังหาริมทรัพย์ (2.5%), บริการทางการแพทย์ (2.2%), การผลิตไม้และกระดาษ (1.5%), การผลิตยางและพลาสติก (0.9%), การผลิตปิโตรเคมี (0.6%), การผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า (0.9%)
แทบไม่มีการเติบโตของ TFP (32% ของ GDP ไทย)	ภาคเกษตรกรรม (8.4%), การผลิตอิเล็กทรอนิกส์ (6.1%), สาธารณูปโภค (5.5%), เหมืองแร่ (3.7%), การผลิตอาหารและเครื่องดื่ม (3.1%), บริการภาครัฐ (1.7%), ธุรกิจสนับสนุนเอกชน (1.6%), การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ (1.2%), การผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (0.9%),

หมายเหตุ: 1. () คือ สัดส่วนต่อ GDP ปี 2563 2. การศึกษาไม่รวมธุรกิจโรงแรมและร้านอาหาร รวมถึงธุรกิจการเงิน ซึ่งมีสัดส่วน 18% ของเศรษฐกิจไทย และ 3. สมการที่ใช้ คือ $\ln(\text{output per hours worked})_t = \text{Constant} + \sum_t \alpha_t (\text{TFP proxies})_t + \beta \ln(\text{Capital per hours worked})_t + \epsilon_t$

ขณะที่กลุ่มสาขาธุรกิจที่มีการเติบโตของ TFP เช่น **1) ธุรกิจการค้า**ที่ความสำเร็จส่วนหนึ่งขึ้นกับการมีเครือข่ายทางธุรกิจ (business networking) และช่องทางการขายสินค้าที่กว้างไกล ซึ่งการเข้ามาของระบบการชำระเงินที่มีประสิทธิภาพและ e-commerce ช่วยให้ TFP ในภาคการค้าขยายตัวได้ดี **2) ธุรกิจการศึกษา**ได้รับผลบวกจากเทคโนโลยีสื่อการสอนที่เอื้อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ แม้จะอยู่ในชุมชนห่างไกล **3) การผลิตยานยนต์และการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า**ที่มีการย้ายฐานการผลิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีมาจากต่างประเทศ และ **4) ธุรกิจการแพทย์**ที่เติบโตจากบุคลากรทางการแพทย์และเทคโนโลยีการรักษาที่มีคุณภาพ ทำให้ไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่ชาวต่างชาตินิยมเข้ารับบริการทางการแพทย์ของไทย

อย่างไรก็ตาม ผลวิเคราะห์จากข้อมูลในอดีต ซึ่งกลุ่มที่ทำได้ดีในอดีตไม่ได้หมายความว่าทำได้ดีในอนาคต มองไปข้างหน้าเศรษฐกิจไทยจะเผชิญกับความท้าทายมากมาย เช่น กระแสเศรษฐกิจสีเขียวจะกระทบธุรกิจผลิตรถยนต์และธุรกิจผลิตน้ำมันในไทย จากกระแสนิยมรถยนต์พลังงานไฟฟ้าที่มีมากขึ้น ประกอบกับความต้องการของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศที่ต้องการผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และแน่นอนว่าเราไม่ควรละทิ้งกลุ่มใดไว้ข้างหลัง โดยเฉพาะกลุ่มชนชาวย่างภาคเกษตร ซึ่งมีแรงงานคิดเป็น 30 % ของแรงงานทั้งหมด การเพิ่มผลผลิตต่อไร่เป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช หรือการผลักดันเรื่องการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) รวมทั้งยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากที่จะเพิ่มความคุ้มค่าให้กับการลงทุน เช่น ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมด้านแรงงานที่มีคุณภาพ กฎระเบียบและประสิทธิภาพของภาครัฐที่จะเอื้อภาคธุรกิจดำเนินการได้สะดวกด้วยต้นทุนที่ต่ำ เป็นต้น

ท้ายที่สุดแล้ว ผู้เขียนมองว่าการที่ 32% ของ GDP ไทยไม่มีการเติบโตของ TFP ถือเป็นโอกาสหรือพื้นที่ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งหากไทยสามารถเพิ่ม TFP และเกาะกระแสการเปลี่ยนแปลงได้ การเติบโตของเศรษฐกิจไทยต่อหัวมั่งงานที่ **4 – 5 % คงไม่ไกลเกินเอื้อม...**

Disclaimer: ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และการกล่าว คัด หรืออ้างอิงข้อมูลบางส่วนตามสมควรในบทความนี้ จะต้องกระทำโดยถูกต้อง และอ้างอิงถึงผู้เขียนโดยชัดแจ้ง

เอกสารอ้างอิง:

^[1] บทความเรื่อง”เจาะลึกการลงทุนไทยใน 9 มิติ: ทำอย่างไรจึงจะพลิกฟื้นการลงทุนไทย”.

https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_19Jan2022.aspx

Author

เกริกเกียรติ พคมมิมุส

KerkkiaP@bot.or.th

เศรษฐกรอาวุโส ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

“นักเศรษฐศาสตร์ผู้ติดตามและวิเคราะห์ทั้งเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมีความสนใจด้านการลงทุนในตลาดการเงินในหลากหลายสินทรัพย์”

Author

รัตติยากร ลิ้มถชัย

RattiyaL@bot.or.th

ผู้วิเคราะห์อาวุโส ฝ่ายนโยบายและกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน ตลาดการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

“นักเศรษฐศาสตร์ที่ติดตามและวิเคราะห์การเติบโตของเศรษฐกิจมหภาค รวมถึงศึกษาพฤติกรรมการลงทุนของคนไทยในหลักทรัพย์ต่างประเทศและนโยบายโครงสร้างตลาดอัตราแลกเปลี่ยน”

Theme: การเติบโตของเศรษฐกิจ

Tags ประสิทธิภาพการผลิต, การลงทุน, ผลิตภาพแรงงาน, GDP, กระบวนการผลิต, ภาคธุรกิจ, Total Factor Productivity, TFP, ปัจจัยการผลิต, ธนาคารแห่งประเทศไทย, แอ่งสี่เบีย, คอลัมน์สด, เกริกเกียรดี พรหมมินทร์, รัตติยากร ลิ้มณตชัย

คอลัมน์แอ่งสี่เบีย เป็นช่องทางสื่อสารมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ในสายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยในประเด็นเศรษฐกิจ Hot issues รวมถึงให้ความรู้ทางเศรษฐกิจการเงิน และนโยบายและผลกระทบต่อประชาชน

Advisory Editors:

ดร.ลักกะภพ พันธยานุกูล ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

ดร.สุริช แคนบุญ ฝ่ายนโยบายการเงิน สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

Economics and Production Editor:

ดร.เสาวณี จันทะพงษ์ ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

Media Queries:

งานสื่อมวลชน ฝ่ายกลยุทธ์สื่อสารและความสัมพันธ์องค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย

MassMediaCCD@bot.or.th
